

στιγμὴν εν τῷ μέσῳ τῆς πεπολιτισμένης Εὐρώπης φρίγουκι στερούμενος τῶν σωματικῶν ἐκείνων καὶ ψυχικῶν δυνάμεών μου, καὶ τίς οἶδεν ἀν ἀκολούθως ἐν τῷ γῆρατί μου δὲν θὰ ἀνατρέχω εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καθ' ἣν καὶ τοι κεκχλυμένος ἀπὸ ράκη καὶ ἀνευστέγης ἵνα μὲ καλύψῃ, διηρχόμην σταθερῶς καὶ μὲ ἐλαφρὰν καρδίαν τὰς ἐρήμους τῆς Νέστου 'Αστεροῦ.

*Er Kō. [πό. 1ετ., Απρίλιος 1875.]

Φ. Α. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ.

ΞΙΕΝΙΟΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ.

(Συνέχεια· δρα φυλλ. Ζ.)

B.

Κατώκουν ἐν οἷκῳ ἀνάκοντι εἰς τέσσαρας ἀδελφοὺς ἀπαντας ἀγέμους. Γραῦταις τις καταπτᾶσσα σχεδὸν ἀνίκανος τὴν κίνησιν, καθὸ ἔχουσα πεπληγωμένον τὸν ἀριστερὸν πόδη, διηύθυνε τὰ τῆς οἰκίας, βοηθούμενή νόπο τίνος ἀνεψιᾶς αὐτῆς ξὺν δ' αὐτῇ δύσμορφος τὰ μάλα καὶ ἀκομψός. Εἴην δὲ ηγικάν περὶ τὰ τριάκοντα ἔτη, ἀλλ' ἐφαίνετο τεσσαρακοντοῦτις καὶ ἐπέκεινα—τὸ πρόσωπον εἶχε χαῦνον καὶ πεποικιλμένον ὑπὸ δοθιάνων ὄμοιάζον πολυχρόνιον περγαμηνὴν καὶ διασταυρούμενον ὑπὸ λεπτῶν εἰσέτι ρυτίδων—ὅφθαλμοὺς μικροὺς καὶ ἀλάμπους περικυκλουμένους ὑπὸ γλαμυρῶν ἔλεφριδῶν—κόμην ἣν τις ἦθελεν εἴπει ξανθήν, μὴ δυνάμενος γὰρ δώσῃ ἀλλο ὄνομα εἰς τὸ χρώμα ἔκεινο, ὅπερ ἣν κράμα μέλανος, ἐρυθροῦ καὶ κιτρίνου. Αἱ χεῖρες αὐτῆς ἤταν καρυόχροοι, γονατώδεις, ρυτιδωταί, οἱ δὲ πόδες αὐτῆς μέγιστοι. Τὸ δὲ λόγον σῶμα οὐδὲν εἶχε θέλγητρον, ἡ δὲ ἐνδυμασία αὐτῆς ἀπεῖχε πολὺ πάσις φιλοκαλίκες, καὶ μάλιστα ἐν καρδίᾳ γειτονεῖτο.

μάνος, ὅταν ἐπεσκέπαζε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς διὰ καλύπτρας ἐκ βαμβακεροῦ μακροῦ μεταξοπτίλου, κεκοσμημένης δι' ἐρυθρῶν θυσάνων.

'Ἐκ τῶν τεσσάρων τούτων οἰκοδεσπότῶν ὁ δεύτερος εἶχε τὴν διαχείρισιν τῶν τῆς οἰκογενείας, τῶν ἄλλων ὅντων ἀπαλλήλων ἐν δημοσίοις καταστήμασιν. 'Ο πρῶτος, καίτοι ὁ πρεσβύτερος πάντων, ίσως δὲ καὶ τούτου ἐνεκα, εἶχεν ἀδυνατίας τιγάς ὑπὲρ τῆς μνησθείσης θαλαμηπόλου, καὶ ἦθελε νὰ ἔξασκῃ ὡς πρὸς αὐτὴν προτίμητα τινὰ, τὴν ἔφερε δὲ ὡς δεῖγμα τῶν αἰσθημάτων του ὅτε μὲν ζευγός βαμβακερῶν περικυκλωμάτων, ὃτε δὲ μικρὸν λαιμοδέτην, καὶ ἄλλοτε ρινόπλατρον ὀλίγων κρατούσιων. 'Ετρεφεν θμῶς ζηλοτυπίαν τινὰ πρὸς ἓνα τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καθὸ τελμηρότερον, καὶ ἐκ νεότητός του γυναικάρεσκον, καταστάντα ὡς ἐκ τούτου χωλὸν, καθὸ ἀναγκάσθεντα ἐν τῷ κρισμῷ περιπτώσει νὰ ποδάσῃ ἐκ τοῦ παραθύρου, καὶ νὰ θραύσῃ οὕτω τὸν πόδα αὐτοῦ. Οὗτος ἀπὸ πολλῶν ἐπῶν ἐσυνείδης νὰ προγευματίζῃ μὲν δύο ἔλαιοτηγάνητα ὥδε, ἀτινὰ ἔτρωγε πλησίον τοῦ παραθύρου τοῦ ἑστικτορίου ἀστεϊδύμενος διὰ διφορθουμένων λέξεων μετὰ τῆς συγγού κλειδοχυμβαλοποιοῦ τινος ἀπέναντι κατοικουόντης, ἢτις εὑρίσκετο τακτικῶς ἐν τῷ παραθύρῳ αὐτῆς κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην, ἵνα κάπως ἀπατήσῃ ἐστήνην ἐπὶ τῇ παρελεύσει τοῦ γρόνου, ἢ καὶ ἐπ' ὀλίγος στιγμάς φαντασθῇ ὅτι δὲν ἀπέβαλεν ἀπολύτως τὴν κεντροβαρῆ αὐτῆς δύναμιν. 'Ἐκ τῶν ἑτέρων δύο ἀδελφῶν δὲ μὲν ἡ τοι φιλάργυρος, καὶ ὡς ἐκ τούτου μετὰ μεγίστης φειδωλίας ἐπρομήθευε τὰ χρειώδη τῆς ἡμέρας· τὸ δὲ πρόγευμα αὐτοῦ συνέκειτο πάντοτε ἐξ ἀπομειναρίων τοῦ γείματος τῆς προτεραίας καὶ κατὰ Σάββατον ἐκ πολτοῦ κατεσκευασμένου ἐκ τῶν καθ' ὅλην τὴν ἔδρομάδα παρ' αὐτοῦ συλλεχθέντων περισσευμάτων ἀρτου, ἀτινὰ διφύλαττεν ἐν μιᾷ των γωνιῶν τοῦ ἐφυλακοῦ τοῦ διφορθαλάκου—ο δέ, ἔτερος ἀδελφὸς ἐπειράτο νὰ ἡ κομψὸς δι' ἴματίων ἀτινὰ συγχάκις ὑπέβαλλεν εἰς τὴν ψελίδα

τοῦ νέου συρμοῦ. "Απαντες διήνυον τὰς ἐσπέρας των παρά τινι οἰκογενείᾳ· καὶ διὸ μὲν πρεσβύτερος παρ' ἔχειν τοῦ ἴδιοκτήτου τοῦ ἐκαφρενείου τοῦ "Ελληνος" περὶ οὐ θέλομεν εἰπεῖ δλίγα τινὰ ἀκολούθως· δεύτερος παρά τινι τῶν ἐπιφανεστέρων καὶ ἀριστοκρατικώτερών οἰκογενειῶν τῆς πόλεως· διό τρίτος παρ' ἑτέρᾳ δικαιοθαντικῷ τῇ γραμμῇ διόπου κατὰ πᾶν Σάββατον ἐτελεῖτο συναυλία, εἰς ἣν οὗτος ἐλάμβανε μέρος μὲ τὸ τετράχορδον αὐτοῦ ὅπερ ἐπιτίθεται Θαυμασίως· καὶ διὸ νεώτερος ἐν τῇ οὐκίᾳ δικηγόρου τινὸς νυμφεύθεντος ὥραις ἐδραίαν έκπτισθεῖσαν.

Δὲν ἔχω νὰ εἰπω τίποτε περισσότερον περὶ τῶν ἀδελφῶν τούτων, διότι δὲν συντάττω μυθιστόρημα· ἐκτίνημι, ὡς μοὶ ἔργυνται κατὰ νοῦν, ἀναμνήσεις τινὰς τῆς πολιῆς ἐκείνης, μόνον προεπιλέγων. Ότι πέφω εἰσέτι πρὸς αὐτοὺς έκθυτάτην εὐγνωμοσύνην δι' ἀς μοὶ προσήνεγκον φιλίας περιποιήσεις.

Εἶχον οὗτοι καὶ ἀδελφὴν ἔγγαμον καὶ γήραν καὶ κατοικοῦσαν ἐκτὸς τῆς πόλεως ἢ τερπνῆ ἐπαύλει· ἦν δ' αὐτῇ μονογενῆς οὐδὲν διονυμάζω· Ἐρρίκον δοτὶς ἐπεσκέπτετο γινὰ τοὺς θείους του, καὶ μεθ' οὐ ὡς ἐκ τούτου συνέδεσα στενοτάτην φιλίαν, διότι ἦτον ἀγαθὸς καὶ ἐράσμιος νέος μὲ τουρφρὰ αἰσθήματα καὶ μὲ πολλὰ καὶ σπάνια ἡθικὰ προτερήματα· ἦν δὲ καὶ ἀρκουντώς νοήμων, καὶ εἶχε λίαν εὐγενῆ καὶ κόσμιον τὴν συμπεριφοράν.

Ποσάκις μετέβην εἰς τὴν ἐπαυλιν αὐλῆν, ἔνθα συγκαθεδόμενος ὑπὸ ὑψίκομον καὶ εὐθαλῆ παρὰ τῇ οἰκίᾳ φιλέρων, διεισγόμενα... καὶ τί εἴχομεν νὰ εἴπωμεν κατὰ τὴν ἡλικίαν ἐκείνην;...

"Ημεθα περὶ τὰ μέτα τοῦ Ἰουλίου, καὶ μίαν τῶν ἡμερῶν μετὰ τερπνὸν περίπατον ἐν τῇ πλησιοχώρῳ, καταφύτῳ, γλορεῖ καὶ εὐόσμῳ κοιλάδι ὑπὸ τὴν εκταύη τῶν θάμνων καὶ τῶν δένδρων, καὶ μετ' οἰκιακὸν ἄλλον ἐκλεκτὸν καὶ εὐάρεστον γεῦμα, ἐν ᾧ κατὰ πρῶτον ἐγεύθην τοῦ ταώ, οὐτινος τὸ κρέας εἶναι λευκότατον ὡς τὸ τῆς ἴνδαλεκτορίδος, ἄλλὰ τρυφερώτερον, κατεκλιθμέν υπὸ τὴν συνήθη φι-

λύραν πρὸς ἀνάπαυσιν, ἐνῶ ἡ καλὴ μήτηρ τοῦ Ἐρρίκου ἔμενεν ἐν τῇ οἰκίᾳ διευθετοῦσα τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν. 'Ο ηγελος ἔκλινε πρὸς τὴν δύσιν, μεγαλοπρεπής καὶ ἐν μέσῳ στεφάνου δόξης, μετ' οὐ πολὺ δ' ἐγένετο ἄφαντος, μεταβληθέντος τοῦ ὄρλιζοντος ἀπὸ χρυσοῦ παραπετάσματος εἰς φλογερὸν κάμινον. Δροσερὰ αὔρα ἡρέμα πνέουσα, ἐμετρίαζε τὸν καύσωνα, τὰ δὲ φύλλα τοῦ δένδρου, ὑφ' ὃ εκείμεθα, καὶ τῶν ἄλλων τοῦ περὶ ἡμᾶς κήπου κινούμενα, γλυκέως εὐθύριζον. — Εγγύς ρύας ἐν τῇ κοιλάδι καταρρέων ἀπετέλει φλοιούσον εὕηχον καὶ ἐναρμόνιον· τὸ περιπαθὲς κελάδημα τῆς ἀηδόνος ἤχει μελαγχολικῶς ἀναμέσον τῶν κλάδων, ἐκ διαλειμμάτων δὲ ἰσοχρόνων ἡκουέστο ὅτε μὲν ἐγγύτερον ὅτε δὲ ἀπώτερον ἡ πένθιμος κραυγὴ τοῦ ένου.

'Η ἐσπέρα ἐκείνη ἦν ἀληθῶς μαγευτική. Ἐκείμεθα ἀμφότεροι ἄφωνοι, ἀκροαζόμενοι ἐν ἐκστάσει τῆς εὐγλώτου σιωπῆς τῆς φύσεως, ἦν δὲν ἐτολμῶμεν νὰ διακόψωμεν, καὶ ἐν τούτοις ἐθεώμεθα τοὺς ἀστέρας ὡς ἀναφυομένους τὸν ἔνα κατόπιν τοῦ ἄλλου ἐν τῷ στερεώματι καὶ διαπερῶντες διὰ τῆς ἀκτίνος των τὸ ἀργυρόχρου φῶς τῆς ἡμισελήνου. Εἴχε παρέλθει οὕτω χρονικόν τι διάστημα, διταν ἡκουσα τὸν Ἐρρίκον ἐκπέμποντα βαθὺν στεναγμόν.

—Τί ἔχεις;—τὸν εἶπον.

—Εἶμαι δυστυχής, φίλε μου,—μοὶ ἀπήντησεν ἐκεῖνος μετὰ πάθους.

—Καὶ τί σὲ ἔνοχλει;

—Ἄχ! καὶ τὶ νὰ σὲ εἴπω;

—Καὶ δημως...

—Βεβαίως ἀνευ λόγου δὲν θὰ ἐθέωρουν ἐμαυτὸν τοιοῦτον.

—Καὶ ποῖος αὐτός;

—Ποῖος;

—Ναί.

—Τί μ' ἐρωτάς;

—Ο ἔρως...

Τὴν λέξιν ταύτην προέφερον μὲ τρέμοντα γείλη καὶ μὲ πάλλουσαν καρδίαν, στρέψας ταῦτοχρόνως τοὺς ὄφθαλμούς περὶ ἐμὲ, διιδτὶ μοὶ ἐφάνη ὅτι ἡκουσε

αὐτὴν ἐπαιαλαμβανομένην ὑπὸ μυρίων θῆκων· ἔξερχομένην ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς καὶ κατερχομένην ἐκ τοῦ αἰθέρος· μοὶ ἐφάνη ὅτι ἡ αὔρα ἔπνευσεν ἰσχυρότερα, ὅτι τὰ φύλλα ἔβρευσον ζωρότερον, ὅτι ὁ ρύαξ ἔφερε θορυβωδέστερον, ὅτι οἱ ἀστέρες ἥκοντιζον στιλπνοτέρας τὰς ἀκτίνας των, ὅτι ἡ μὲν ἀηδῶν ἔξεπεμπε περιπαθέστερον τοὺς φθόγγους της, ὁ δὲ θύας θαυμτέραν οἰμωγήν. 'Η λέξις αὕτη εἶναι ἐν τῇ νεότητι ἡ ἐνσάρκωσις, οὕτως εἰπεῖν, ὅλων ἐκείνων τῶν ἀορίστων, τῶν ἀμφιβόλων, τῶν ἀκαταλήπτων αἰσθήσεων καὶ ἀντιλήψεων, αἵτινες συνωθεῦνται εἰς τὴν ψυχὴν μας, εἰς τὴν καρδίαν μας, καὶ ἐν αἷς συγχωνεύονται ἐπιθυμίαι, ἐλπίδες, ἀρωτοὶ καὶ ἀκατανόμαστοι κλίσεις καὶ ἐφέλξεις πρὸς τι θελκτικὸν μὲν καὶ ἥδη, πλὴν ἀγγωστὸν καὶ ἀκαταλόγιστον. Καὶ τί δέν εἶναι ἔρως; Δι' ἔρωτα καθηλώθη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἡ θεότης· σῶς ἔστιν ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἱκεσία· δι μεταξὺ ἀτόμων, οἰκογενεῖῶν καὶ κοινωνίας σύνδεσμος· δι' ἔρωτα ζῶσι τὰ κτίσματα ἀπαντα· ἔρωτα πνέουσι τὰ ἀνθη τῆς γῆς καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ.

—Ναὶ, δι' ἔρως, ἐπανέλαβεν δι' Ἐρείκος, ἀλλ' αὐτὸς μὲ καθιστᾶ εὐτυχῆ.

—Κατὰ τὸ λοιπὸν εἶσαι δύσμοιρος;

—Κακὸς δαίμων μὲ καταδιώκει καὶ ἐπιβούλευεται τὴν εὐτυχίαν μου.

—Δὲν σὲ ἔννοι, Ἐρείκε μου· καὶ ἀφ' ἔτερου δὲν τολμῶ νὰ σὲ ἔρωτήσω.

—Καὶ διατέ θὰ σοι κρύψω τὴν αἰτίαν τῆς λύπης μους· Διότι εἶσαι ξένος;

·Αλλὰ ἡ φιλία εἶναι ισως ἀποκλειστικὸν προνόμιον τῶν ἐντοπίων; 'Η φιλία εἶναι ἄλλος ἔρως διαφοροτρόπως συλλαμβανόμενος· ἔχει τὴν αὐτὴν γέννησιν ἐκείνου, διότι εἶναι τὸ προϊόν τῆς συμπαθείας τῆς μεταξὺ δύο ἀτόμων ἀναπτυσσομένης ἐκ τῆς συναντήσεως τῶν αἰσθημάτων αὐτῶν, ὡς δὲ σπινθήρ ἐκ τῆς συγκρούσεως δύο σωμάτων. ·Αλλὰ τὸ ἡθικολογοῦμεν; Ἐγὼ εἴμαι φίλος σου, καὶ πειθομαι ὅτι καὶ σὺ εἶσαι φίλος μου. Μόλις σὲ ξεγνωμεῖσα, καὶ εὐθὺς σὲ ἡγάπησα, καὶ δὲν

θέλω νὰ ἔχω οὐδὲν μυστήριον διὰ σέ. Δὲν θὰ μοι εἴπης καὶ σὺ τὰ ἴδια σου; —προσέθηκε μειδιῶν, διότι ἐν τῇ νεότητι ὁ κλαυθμός καὶ ὁ γέλως διαδέχονται ὁ εἰς τὸν ἔτερον δι' ἀκαριαίας μεταβάσεως.

—Τὰ μυστήριά μου; —ἀπεκρίθην κ' ἐγώ μειδιῶν καὶ πως—μήπως ἔχω μυστήρια;

—Α! δι' ἀφήσωμεν ταῦτα· εἴμαι βέβαιος δὲ ὅτι μόλις θὰ ἔχης ἔν, θὰ μοι τὸ φυνερώσῃς, ὡς ἐγώ τώρα σου κάμων γνωστὸν τὸ μὲ Σατανᾶζε—εἴκολούθησε γνόμενος πάλιν σκυθρωπός.

—Σὲ ἀκούω, καὶ δέ μου Ἐρείκε.

—Ἄγαπο καὶ ἀνταγαπῶμαι. Δὲν γνωρίζεις τὸ ὄν ἐκεῖνο, τὸ δποῖον κατέλαβεν ὀλόκληρον τὴν ὑπαρξίαν μου καὶ δι' οὗ ἡθικότητην τὸ πρῶτον διε ζῶ, δι' οὗ τοῖς στέρνοις μου ἔχω καρδίαν μή λειτουργοῦσαν μόνον πρὸς κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, ἀλλ' ἐγκλείουσαν πῦρ ἀναμένον τὸν σπινθήρα, τὸν ἔξελθόντα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἐκείνου τοῦ οὐρανίου πλάσματος, σπως ἐκραγῆ καὶ διατρέξῃ ὡς λάδα τὰ φλέβας μου.—

·Ετρεμε· δι' θ τὸν εἶπον·

—Φίλε μου, δι' ἔρως σου εἶναι τρομερός· —Τρομερός, ἀκάθεκτος,—ἀπήντην ἔξαλλος.—Ἐγώ ἐστιώπων μετὰ δλίγα λεπτὰ δὲ δι' Ἐρείκος ἐέκολούθησε.

—Σὲ εἶπον ὅτι δὲν γνωρίζεις τὸν ἀγγελὸν ἐκεῖνον, δοτις κρατεῖ εἰς τὰς χειράς του τὴν τύχην μου· ἀλλὰ θὰ τού· δῆς· θέλω νὰ τὸν ἴδης· μόλις τὸν ἴδης θὰ τὸν ἀγαπήσῃς... ὅχι! ὅχι! δὲν θέλω νὰ τὸν ἴδης, δὲν θέλω νὰ τὸν ἀγαπήσῃς...

—Μή φοβοῦ, Ἐρείκε, μὴ φοβοῦ,—εσπευσα νὰ τῷ ἀπαντήσω—δὲν θέλω νὰ ἴω τίποτε.

—Συγχώρησόν με, ἐπανέλαβε, συγχώρησόν με. Εἴμαι παράφων. Αὔριον περὶ τὴν δεκάτην ὥραν τῆς πρωτας ὑπαγεῖς τὸν μητροπολιτικὸν ναόν· ἐκεῖ θὰ μὲ ἴδης, καὶ θὰ ἴδης....

—Οχι, οχι...

—Τὸ ἀπαιτῶ.

—Οπως θέλεις.

—Αλλὰ σὲ εἶπον ὅτι θέλω νὰ

ερμαστηρευθώ τὸν λόγον τῆς λύπης μου.

— "Ισως ἐναντιότητες, ἐμπόδια εἰς τὴν πραγματοπόντιν τῶν ἐπιθυμιῶν σου.

— "Οχι! ναι μὲν δέξιως οὗτος εἶναι ἀγνωστος εἰς τὴν μητέρα μου καὶ τοὺς γονεῖς ἐκείνης . . . .

— Καὶ λοιπόν;

— "Ατομόν τι ἡδύνθη νὰ τὸν ὑπερπευθῇ καὶ νὰ τὸν ἀνακαλύψῃ.

— "Ετέρα . . .

— "Ερδασα, καὶ οὐχὶ ἔρωμένη — μὲ διέκοψε μετὰ σπουδῆς ὁ Ἔρρικος δὲν δὲν θέλαθεν ἢ ἔκπληξις μεθ' ἦς τὸν ἡρότησα:

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἔξηλθε τῆς μάκρης ἡ μήτηρ τοῦ Ἔρρίκου, καὶ μᾶς θηλοίσασεν, ώς ἐκ τούτου πᾶσα μεταξὺ τῶν διμιλίας ἔπαυσε.

— Σοὶ προτείνω, Κωνσταντῖνε, — μοὶ εἰπεν αὕτη λίαν φιλοφρόνως, — νὰ μείνης ἐναῦθι τὴν νύκτα ταύτην.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, κυρί μου, τὴν ἀπόντησα. "Η ἄρα δὲν εἶναι προκεχωρημένη" μόλις ἐπῆλθεν ἢ ἐσπέρα. Πρέπει νὰ ἀναχωρήσω μάκρις ἀνησυχήσωσι περὶ ἐμοῦ οἱ ἀδελφοί σας.

— Γινώσκουσιν δμως ὅτι "σῆμαρον" ήσο μεθ' ήμαν.

— Βεβαίως, ἀλλὰ δὲν εἶπον εἰς οὐδένα τῆς οἰκίας ὅτι θὰ μείνω ἐνταῦθα.

— Πρέξον ως βούλεσαι.

— Μάλιστα, προσέθηκε, εἶναι καιρὸς νὰ πορευθῶ πρὸς τὴν πόλιν.

— Αφοῦ θέλεις ν' ἀναχωρήσῃς, μοὶ εἰπεν δὲ Ἔρρικος, σὲ συνοδεύω ἐπὶ τι διάσημα.—

Οὗτο λέγοντες ἥγερθημεν, καὶ λαβόντες τοὺς πίλους μας καὶ τὰς ράβδους μας, ἀνεχωρήσαμεν, ἀφοῦ ἔχωρέτησα καὶ εὐχαρίστησα τὴν κυρίαν διὰ τὴν πρός ἐμὲ φιλοξενίαν της.

— Ελπίζω νὰ σὲ ἴδω καὶ πάλιν ἐνταῦθα, μοὶ εἶπεν αὕτη.

— Θὰ ἤναι δι' ἐμὲ λίαν εὐάρεστον νὰ ἐπανέλθω.

— Καὶ δμως θὰ ἤτο κάλλιον ἀν εκείνες.

— Μὲ ὑποχρεούτε παράπολυ ἀλλ' ἡ ἐ-

σπέρα εἶναι λίαν τερπνὴ καὶ εὐσέληνος, ἢ δὲ πόλις ἐγγυτάτη εἶναι μικρὸς καὶ εὔαρεστος περίπατος.

— Μὲ τὴν εὐχήν μου λοιπόν.

— Η ἔπαυλις τοῦ φίλου μου, ἀν δχι πολὺ, ἀπεῖχεν δμως ἵκανθν διάστημα ἀπὸ τῆς λεωφόρου περὶ δὲ τὸ μέσον καὶ ἔτι πλέον τῆς ἀτραποῦ, τῆς εἰς τὴν λεωφόρον ἀγούσης, ὑπηρχεν ἀγροκήπιον μεθ' ὁσαίου οἰκίσκου, ὅπου κατώκει συμβολαιογράφος τις μετά τῆς συζύγου του, περὶ ὧν εἶχον πληροφορηθῆ προηγουμένως παρ' αὐτοῦ τοῦ Ἔρρίκου, καὶ οὓς ἀκολούθως ἐγγύρωισα ἐκ τοῦ πλησίου, ὅταν ἐπεσκέφθην τὸ πρῶτον τὴν μητέρα του. Ο συμβολαιογράφος μετέβαινε καθ' ἐκάστην εἰς τὴν πόλιν πρὸς ἔξακτησιν τοῦ ἐπαγγέλματός του, τὴν δὲ ἐσπέραν ἐπανήρχετο εἰς τὴν ἀγροκήπιαν αὐτοῦ, ὅπως ἀνακουφισθῇ ἀπὸ τῶν ημερουσίων κόπων ἐν ταῖς οἰκογενεικαῖς ἡδοναῖς.

Οι σύζυγοι οὗτοι δὲν εἶχον τέκνα, ώς ἐκ τούτου δὲ μὲν, στραγγύλος τὸ πρόσωπον καὶ δλίγον προγάστωρ, διῆγεν ἔτι μαλλον ἐν ἡρεμίᾳ τὰς ἡμέρας του, τρώγων μετ' ἀνέκφράστου ἡδύτητος τὸ γεῦμα του, φυιδρυνόμενος καὶ ἀφαρπαζόμενος ἐκ τῆς λάμψεως τῶν χαρίτων τῆς θελημαρέβοτου συζύγου του αὕτη δὲ καίτοι στερηθεῖσα τῶν τέρψεων τῆς μητρότητος, δὲν εἶχεν δμως ὑποστῆ τὰς δδύνας, τοὺς μόχθους καὶ τὰς ἀλλοιώσεις τῆς τεκνογονίας, διὸ καίτοι ἐν ἡλικίᾳ τεσσαράκοντα ἐτῶν, ἐτήρει εἰσέτι κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ σώματος αὐτῆς γραμμάτας γλυκοκαμπύλους, εὐλυγίστους καὶ ἐπαγωγούς, ἐνῶ τὸ εὔχρουν τοῦ προσώπου αὐτῆς διέλαμπεν ἐν ζωηρότητος καὶ ἡδυπαθείας.

Εἶπον ἥδη ὅτι ἐκτίθημι ἀπλῶς ἀναμνήσεις, διὸ ἀποβαίνει περιττὴ πᾶσα λεπτομέρεια περὶ τὰ πρόσωπα ἀτυχα προκύπτουσιν ἐκ τῆς γραφιδός μου ὁφείλω δμως νὰ σημειώσω ἐνταῦθα διεισδύοντας εἰχοντας τοὺς ρηθέντας συζύγους νὰ ἐγκατασταθῶσιν εἰς τὸ ἀγροκήπιον των, καὶ δτι ἀν δυσβολαιογράφος εὐηρεστεῖτο νὰ τέρπηται μόνος εἰς τὴν θέσην τῆς ώραίας συζύγου των.

χωρίς νὰ ἐνοχλήται καὶ νὰ ταράσσεται ὑπὸ τεινος ἀπαισιου βόμβου, διὸ οὐκούς πέριξ αὐτῆς ἐν τῇ πόλει, ὡς τοῦ προξενούμενον ὑπὸ τῶν κηφήνων καὶ τῶν μελισσῶν πέριξ μελισσόου καρποῦ ἢ εὔστρου ἀνθίους—ἐκείνη ὅμως ἐδείκνυεν ἐξ ἀνάγκης εὐαρέσκειαν ὡς πρὸς τὴν θέσιν της, διότι εἶχε συμφέρον νὰ μὴ δυσκαρεστήσῃ τὸν καλὸν σύζυγόν της ἐσκέπτετο δὲ διὰ τὴν ἡ ἀπομόνωσις εἶναι ἐναντία εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, διπέρ εἶναι κοινωνικόν· διὰ τοῦ ἀδικία νὰ μένῃ μόνη της, ἐνῷ δὲ σύζυγός της ὁ πωασδήποτε μετέβαλνε καθ' ἐκάστην εἰς τὴν πόλιν, καὶ διὰ τοῦ, ἂν ἡ ἀγροτικὴ ζωὴ ἔχῃ τὰς ἡδονάς της, αὗται καθίστανται παθητικόν τι αἰσθημα, διὰ τὸν δὲν δύναται τις νὰ ἐκφράσῃ τὰς ἐντυπώσεις του πρὸς ἄλλον τινά, νὰ συναισθανθῇ μετ' αὐτοῦ τὰς καλλονὰς τῆς φύσεως, καὶ νὰ συμμετάσχῃ τῶν δωρημάτων ἀτινα ἐκείνη ἐπιδαψιλεύει εἰς πᾶσαν ψυχὴν δυναμένην νὰ τὰ ἐκτιμήσῃ.

Μικρὸν ἀφιστάμεθα τοῦ ἀγροκηπίου τούτου, διὰ τὸν δὲν μετέβαλνε τὰς μοὶ εἶπεν.

—Διεκόψαμεν, ὡς εἶδες, τὴν ὅμιλίαν μας· καθ' ὅδον δὲν ἔκρινα εὐλογὸν νὰ ἐξακολουθήσω αὐτήν· αὔριον θέλω σοι τελειώσει τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ μυστηρίου· ἐνταῦθα σὲ ἀφίνω· καλὴν νύκτα.

—Τγίανε, Ερρίκε, ἀντεῖπον αὐτῷ θλίβων τὴν χειρά του· καλήν σου νύκτα· αὔριον.

—Αὔριον.

‘Απεχωρίσθημεν, ἐκείνος μὲν ἐπανακάμπτων εἰς τὰ ἴδια, ἐγὼ δὲ διευθυνόμενος πρὸς τὴν πόλιν. Μετά τινα βήματα ὅμως ἐστην ἀνάρπαστος ἐνώπιον τοῦ θεάματος τῆς θαυμασίας ἐκείνης ἐσπέρας.

‘Η νυξ τοῦ ὥραί’ βαθεῖα ἡσυχία ἐπεκράτει ἐφ’ ὅλην τὴν χώραν—ἡ πρὸ δὲ λίγου πνέουσα αὔρα εἶχε παύσει καὶ τὰ φύλλα τῶν δένδρων δὲν ἐστίοντα πλέον· —ζήμιν μακράν τοῦ ρύακος, καὶ δὲν ἐφίλανεν εἰς τὴν ἀκοήν μου δὲ ἦχος αὐτοῦ —ἡ ἀηδῶν καὶ δέρματα εἶχον βεβαίως ἀπομακρυνθῆ—ἡ φύσις ὑπνωττε περὶ ἐμέ·

‘Ἐν τῷ μέσῳ τῆς σιωπῆς ταύτης οὐκούσα αἴφνης ψόφου τινὰ καὶ θροῦν κλά-

δων πρὸς τὸ μέρος ἔνθα ἀπεχαιρέτησα τὸν Ερρίκον. Κατὰ πρῶτον ἐσκέφθη διὰ δόθορδος ἐκεῖνος ἐπροξενεῖτο ὑπὸ τῶν έγγαλων του· πλὴν μετά την λεπτὰ μὲ ἐπληξεῖς κούφη μὲν ἀλλὰ παταγώδης σύγκρουσις φωνῶν, ἐν αἷς διέκρινα τὴν τοῦ Ερρίκου. “Εἰτευσα ἐντρυμός πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῶν φωνῶν, καὶ ἀσθματινῶν ἔφθασα εἰς θέσιν παρὰ τὴν ἔδραν, διόπου εἶδον τὴν σύζυγον τοῦ συμβολαιογράφου μακινομένην κατὰ τοῦ Ερρίκου, διὰ τὸν παραφράξαντας αὐτῆς διὰ συγκεκομμένων μὲν, ἀλλ' ἡρεμίσμένων λέξεων.

Μόλις δὲ γυνὴ ἐκείνη ἐννόησε τὸν ἄφιξιν μου, ἐστράφη πρὸς με λέγουσα μετ' ὄργης καὶ διακοπομένη.

—Καλῶς ἥλθετε, κύριε, καλῶς ἥλθετε· δὲν μὲ μέλει τίποτε ἀν μὲ εἰρίσκετε εἰς τοιαύτην κατάστασιν, δὲν μὲ μέλει· καλλιονὶ νὰ μάθητε τὰ πάντα ὃ φίλος σας εἶναι ἀπατεών, προδότης...

—Τί λέγετε, κύρια μου; ἀπεκρίθην μὲν ἐκπεληγμένος.

—Ναι, ναι, ἐπικνέλαθε· μὴ τὸν ὑπορραπτεῖσθε... δλα, δλα θὰ τὰ εἶπω... δὲν μὲ μέλει... ἐγώ τὸν ἥγαπτο· καὶ τὸν ἀγαπῶ ἐμμανῶς... μοὶ ἔδειξε καὶ αὐτὸς ἀγάπην... ἀλλ' δὲν μετέπειτα, καὶ ἔκρυπτεν ἄλλον ἔρωτα εἰς τὴν Βορδοράδη καρδίαν του... τὸν ὑπωπτεύθην, καὶ τώρα ἔχω τὴν βεβαίτητα· ἀλλὰ δὲν θὰ τελειώσουν τὰ πράγματα ὡς αὐτὸς θέλει· δχι, δχι...

‘Η γυνὴ αὐτῇ ἦτο καθαυτὸ εἶναι γραμμένη.

—Κυρία μου, τῇ εἶπον· μὴ ταράττε τόσον....

—Νὰ μὴ ταράττωμαι;... ἀλλὰ δὲν βλέπετε;... οὐτε καν λέξιν προφέρει διανοίσθητες.

—Καὶ τί νὰ εἴπω, ἀπήντησεν ὁ Ερρίκος μετά τινος ἀνυπομονησίας.

—Τί νὰ εἴπης;... τὸ ἔννοιω κάλιστα· δὲν ἔχεις οὐδεμίαν λέξιν δι· ἐμὲ... πρὸ δὲ λίγου ὅμως εὔρισκες λέξεις διὰ νὰ μοι πληγώσῃς τὴν καρδίαν....

—Καὶ τί σὲ ἔλεγον;...

— Δέν τα ἐπανυλαμβάνω· ἀς μὲ εἰπεις τρελλήν, κακήν, δαίμονα. . . .

— Δέν εἶπον ταῦτα.

— Αὕτα ἐσῆμανον αἱ λέξεις σου, αἱ ὁποῖαι μὲ παρώξυνον ἔτι περισσότερον— ἐπανέλαβε κάπως ηπιωτέρα.

— 'Ησυχάσατε λοιπὸν, κυρία μου, εἴ πον πρὸς αὐτὴν, ήσυχάσατε πρὸς Θεόν. 'Η θέσις εἰς θὺν εὔρισκόμεθα εἶναι τοσοῦτον ἐκτεθειμένη. . . . δύναται πᾶς τις νὰ διέλθῃ ἐντεῦθεν. . . .

— 'Εννοῶ, ἔννοῶ, κυρίε μου· εἶναι τὸ αὐτὸν ὡς νὰ μοὶ ἐλέγετε· ὑπαγε εἰς τὸν οἰκόν σου.

— Καὶ θὰ ἦτο κακή συμβουλή;

— Βεβαίως σᾶς ηγάγληστα. . . . ξεγίνα καὶ καταγέλαστος. . . . — ἔλεγε πικρῶς.

— Οὐδὲμις, κυρία μου,—διέκοψα αὐτὴν ἐν τάχει— δέν συνέλαβον κατὰ νοῦν τοιαύτας ιδέας· ἀλλά ἀν τις διέβαινεν. . .

— Καλά, καλά. . . .

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἥκουσθη φωνὴ ἐκ τῆς οἰκίας.

— Ποῦ εἶσαι, μάτια μου;

— Ο σύζυγός σας, εἶπον.

— Ποῦ μοῦ φεύγεις λοιπὸν, καμάρι μοῦ; ἀργοπόρος διότι εἶχον ἐργασίαν.

— 'Ερχομαι, ἔρχομαι, ἀπήντησεν ἡ κυρία δυσχεραίνουσα· εἶτα στραφεῖσα πρὸς ήμας· σᾶς ἀφίνω, εἶπεν· ἀλλά. . . — ξεκαμενῦμα ἀπειλητικὸν πρὸς τὸν Ἔρρικον καὶ ἀνεχώρησεν.

— Ήμεῖς διηθύνθημεν πρὸς τὴν ἐπαυλὴν τοῦ Ἔρρικου σιωπηλοὶ καὶ σκυθρωποῦντες· πρὶν ἡ ὅμως φθάσωμεν ἐκεῖ, δὲ Ἔρρικος μοὶ εἶπεν·

— Δέν ἔχεις πλέον ἀνάγκην νὰ σοὶ φυνερώσω τὸ μυστήριόν μου.

— Όχι· ἀλλά. . .

— Καταλαμβάνω· πλὴν κακή μοῖρα. . . 'Εγὼ δὲν εἶχον οὐδὲμις κατὰ νοῦν νὰ συνδέσω σχέσεις μετ' αὐτῆς. Κατ' ἀνάγκην διέβαινον ἐντεῦθεν· κάποτε δὲ προσκληθεὶς εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν της. . . περιστάσεις τινὲς εἰσὶν ἐπικύρωνται. . .

Δέν ἀπήντησα· ήμην λίγην τεθορυθημένος τὴν ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν.

Νεώτατος εἰσέτι, κατὰ πρώτην φοράν

εὑρέθην εἰς τοιαύτην θέσιν· οὐδέποτε δὲ ἄλλοτε ἔλασθον μέρος εἰς τοιαύτας δυσαρέστους σκηνάς.

— Εν τούτοις ἀφίγθημεν εἰς τὴν ἐπαυλὴν· 'Η δὲ μάτηρ τοῦ Ἔρρικου ίδουσα ἀμφοτέρους ἀνέκραξε·

— Καὶ πῶς; . . .

— Τί θέλετε; τῇ εἶπον ἀναλαβῶν τὸν λόγον ὅπως καλύψω τὴν συγκίνησιν τοῦ οἰοῦ της. Εμείναμεν καθ' ὅδὸν θεωροῦντες τὴν λαμπρὰν νύκταν· δὲ καιρὸς παρῆλθε ταχέως. . . . ἐσκέφθημεν δε δότι· ή πύλη τῆς πόλεως θὰ ἦτο πρὸ πολλοῦ κεκλεισμένη, καὶ δυσκόλως οἱ φύλακες θὰ κηνούγον τὸ θυρίδιον· κατὰ προτροπὴν θέθην τοῦ φίλου μου ἐπανῆλθον.

— Καλῆς ἥλθες· λοιπὸν δὲν θὰ ἔπρεπτες καλλιών ἀν ἔμενες ἀργῆθεν ὡς σοὶ ἔλεγον;

— Εχετε δίκαιον, ἀντεἶπον διαλεγετόμενος δότι τοιουτορόπως ἥθελον ἀποφύγει τὴν δυσχερῆ ἐκείνην περίπτωσιν.

— Πηγανῶ λοιπὸν διὰ τὸ δεῖπνον.

Οὗτῳ εἰπούσα μᾶς ἀφῆκεν· ήμεῖς δὲ ὡφελήθημεν τῆς περιστάσεως ὅπως ἀναλαβώμεν θάρρος.

— Ο 'Ἐρρίκος εἶχεν ἰσχυρὸν λόγον νὰ ἔτεταραγμένος, εἶπον δὲ εἰς ποίαν πνευματικὴν κατάστασιν διεκείμην.

Τὴν νύκταν ἐκείνην ἐκοιμήθην βάπτων διακεκομμένον καὶ ἀνάσυγχον.

(Ἐπετρεπτομένη)

Κ. ΜΕΣΣΑΛΑΣ.